

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXVIII ♦ Nr. 4 (385) ♦ APRILIE 2018

◆ Pelerinaj cappadocian (IV) Patmos. Grotă Apocalipsei

Dintr-o curte interioară se coboară o serie de scări spre grotă unde a locuit timp de un an Apostolul și Evanghelistul Ioan, exilat în timpul persecuției lui Domițian. În prezent, grotă este amenajată ca biserică.

» Pagina 4

◆ „Tocacii” în tradiția populară din Munții Apusenii

În vechime, „tocatul” pe lemne sau metale reprezenta anunțarea unor evenimente precum vânatoarea, nașterea sau moartea unui membru al comunității sau pericolul adus de unele calamități naturale.

» Pagina 5

◆ Din viața eparhiei

Expoziție de obiecte cu tematică pascală realizate de persoanele cu handicap din Alba Iulia
Întâlnire cu tinerii la Râciu, protopopiatul Târgu-Mureș
Slujire arhierescă – Crinii suflului și diadema elocinței, prinoase „în onorem Mater Domini”

Paginile 2-3

◆ Varia

Fără eroi nu se făcea Unirea
Biserica Ortodoxă din Finlanda planifică o reformă administrativ-ecclesială de mari proporții
Sfântul Simion Ștefan, Mitropolitul Transilvaniei

Pagina 7

Omagierea personalității Episcopului Vasile Moga, la Sebeș

În contextul Anului Centenar 2018, în care ne manifestăm recunoștința față de marile personalități ale poporului român care au luptat pentru realizarea idealului de unitate națională, Despărțământul ASTRA Sebeș, Primăria și Consiliul Municipiului Sebeș, Centrul Cultural „Lucian Blaga” Sebeș și Protopopiatul Ortodox Român Sebeș au organizat, marți, 17 aprilie, începând cu ora 17:00, un eveniment cultural și spiritual în care a fost omagiată personalitatea Episcopului Vasile Moga (1774-1845), originar dintr-o familie cu tradiție preoțească din Sebeș. În urma unei sedisvacanțe de 16 ani a scaunului chiriarhal din Sibiu, Vasile Moga a fost primul episcop ortodox român după dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania, prin episodul uniției și desființarea Mitropoliei Bălgradului.

Evenimentul i-a avut ca invitați de onoare pe Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, și pe Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. După binecuvântarea arhierescă de la începutul întâlnirii, părintele Maxim Morariu, moderatorul manifestării, a oferit cuvântul domnului primar Dorin Nistor pentru a le spune oaspeților bun-venit în cetatea Sebeșului. În continuare, s-a înscris

la cuvânt domnul prof. univ. dr. Dumitru Acu, președintele Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român, care a subliniat programul cultural și național al Episcopului Vasile Moga, apreciat drept un precursor al aspirațiilor astriste.

Părintele Mitropolit Laurențiu, în cuvântul rostit, a evidențiat elementele de continuitate care i-au legat pe primii doi episcopi sibiieni din veacul al XIX-lea: Vasile Moga și Sfântul Ierarh Andrei Șaguna. Elogiind faptele și intențiile arhierului Vasile, Înaltpreasfinția Sa a accentuat vocația

acestuia de „a sluji marea familie a neamului românesc, și, ca prim episcop român, de a pregăti calea a tot ceea ce a realizat, mai apoi, Sfântul Andrei Șaguna. Prin activitatea derulată, a făcut cât de mult i-a stat în putință în vederea emancipării neamului românesc”. După aceasta, Părintele Arhiepiscop Irineu a susținut o alocuțiune în care a surprins meritele Episcopului Vasile în promovarea idealurilor de unitate spirituală și etnică a românilor. Printre altele, a spus: „Noi, românii de astăzi, trebuie să fim conștienți de faptul că idealurile mărețe implică privațiuni, eforturi, muncă încordată și suferință eroică. Așa au făcut înaintașii noștri vrednici, care, treptat, au pregătit înfăptuirea statului național unitar român. Fiecare generație e datoare nu numai să apere moștenirea primită, ci și să o crească. Poporul care nu face aceasta este sortit pieririi. Marele istoric Nicolae Iorga spunea: «O națiune care nu-și respectă trecutul și obiceiurile creștine, un popor care-și pierde credința și nu cultivă iubirea față de moșie și de strămoșii săi este un popor condamnat la pierire». Iată de ce trebuie să urmăm pilda slujitorilor ASTREI și a făuritorilor Marii Uniri, care ne inspiră pe linia promovării spiritualității noastre etnice”.

CIM
VİK

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul
ierarhului

Pastorală la Învierea Domnului

Iubiți fii duhovnicești,

Hristos a înviat!

După Învierea Sa din morți, Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a arătat ucenicilor Săi și aceștia s-au bucurat „văzându-L pe Domnul” (In. 20, 20). Prin prezența Sa în mijlocul lor, Biruitorul morții a șters lacrimile din ochii lor. Apostolul Toma n-a fost prezent la arătarea din Duminică a Învierii și, prin această absență, el a pierdut satisfacția de a-L vedea pe „Începătorul vieții” (Fapte 3, 15). Totodată, el nu s-a putut împărtăși de bucuria pe care cei zece ucenici au avut-o întâlnindu-L pe Cel Care murise pe cruce și fusese îngropat în mormânt.

Când ucenicii i-au spus lui Toma că L-au văzut pe Domnul, ei au mărturisit aceasta cu mare încredere și, totuși, Toma nu se putea convinge de vestea surprinzătoare ce-i parvenise. Pretinzând o experiență personală, el declară cu onestitate că nu va crede dacă nu va avea dovezi palpabile: „Dacă nu voi vedea eu în mâinile Lui semnul cuielor și dacă nu-mi voi pune degetul meu în semnul cuielor și dacă nu-mi voi pune mâna mea în

coasta Lui, nu voi crede” (In. 20, 25). Acest ucenic, o săptămână întreagă, a fost bântuit de chinurile îndoiei, pe când ceilalți ucenici erau plini de bucurie.

Dreptmăritori creștini,

După opt zile, adică în Duminică următoare, Iisus Se arată din nou Apostolilor Săi, de data aceasta fiind și Toma împreună cu ei. Salutându-i, le zice „Pace vouă!”, după care îi zice lui Toma: „Adu-ți degetul tău încoace; și vezi mâinile mele; și adu-ți mâna Ta și pune-o în coasta Mea; și nu fi necredincios, ci credincios!” (In. 20, 27). Aceste cuvinte sunt un reproș implicit la necredința lui Toma, dar și o expresie a bunăvoinței lui Hristos față de slăbiciunea Apostolului Său. Îndemnul de a nu fi necredincios, ci credincios, reamintește faptul că, în fond, credința nu se bazează pe vederea naturală. Sfântul Ioan Gură de Aur ne asigură zicând: „Atunci avem credință, când nu ne mărginim numai la ochii trupului, ci vedem cu ochii minții cele ce nu se văd”.

Nu ni se spune dacă Toma a răspuns invitației de a pipăi rănilor pe care Iisus i le

arăta. Probabil că nu a făcut-o. Vederea rănilor îi va fi fost suficientă. Atunci când Mântuitorul răspunde celui care suferă, îi arată mai întâi, precum lui Toma, mâinile Sale străpunse de răni și, doar când vede aceste răni, omul poate simți cu adevărat „înfricoșata prezență a divinului în fiecare clipă a sărmanei noastre vieți”, precum afirmă scriitorul francez Georges Bernanos (†1948). Uimit de evidența faptului, Toma recunoaște nu numai realitatea Învierii, ci și dumnezeirea lui Iisus, exclamând cu profundă convingere: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!” (In. 20, 28). Această mărturisire dovedește că inima sa este acum deplin și definitiv pătrunsă de harul credinței.

Lipsa inițială de încredere a lui Toma, la auzul veștii despre Înviere, nu trebuie înțeleasă ca o expresie a unui scepticism dizolvant. Această neîncredere a sa exprimă dorința de a fi întru totul sigur, prin apelul la proba senzorială. De aceea, în imnele Bisericii, cântăm: „Necredința Tomei ne-a arătat-o roditoare de credință, Hristoase!” și, de asemenea, exclamăm: „O, nevinovată îndoială a lui Toma! Inimile credincioșilor la cunoștința le-a adus”. Transformarea îndoiei lui Toma în credință

l-a condus pe acesta la cea mai clară mărturisire a dumnezeirii Mântuitorului, Căruia I se adresează ca „Domnul meu și Dumnezeuul meu”. Prin aceste cuvinte, „fericitul Toma a dat mărturia cea mai dreaptă despre Hristos”, cum ne încredințează Sfântul Chiril al Alexandriei.

Apostolul, care foarte adesea este numit „Toma necredinciosul”, merită să fie respectat pentru credința sa. El s-a îndoit, dar îndoiala sa avea scopul de a cunoaște adevărul. El nu a stat în îndoiala sa, ci a permis lui Iisus să-l aducă la credință. Orice creștin trebuie să fie conștient că îndoiala este un obstacol în înaintarea pe calea vieții. De aceea, este dator să o îndepărteze din suflet, considerând-o cel mult ca o fază premergătoare în drumul său spre fortificare duhovnicească. E bine să ne amintim de următoarele cuvinte ale Sfântului Vasile cel Mare: „Fericit este acela care nu s-a îndoit de Dumnezeu. Fericit este acela care n-a avut gând necredincios despre Cel Ce ne-a zidit”.

» continuare în pag. 4

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Aprilie

Sfântul Calinic de la Cernica

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut în data de 7 octombrie 1787, la București, aproape de biserica „Sfântul Visarion”, iar la botez a primit numele Constantin. Părinții săi se numeau Antonie și Floarea și erau foarte evlavioși.

Tânărul Constantin, cel mai mic dintre copii, a primit din pruncie o educație religioasă aleasă, învățând carte în București, la școlile care funcționau pe acea vreme pe lângă biserici. În anul 1807, a intrat în nevoia călugărească la Mănăstirea Cernica, sub ascultarea cuviosului stareț, arhimandritul Timotei. La 12 noiembrie 1808, a fost tuns în monahism, primind numele Calinic, la 3 decembrie 1808, a fost hirotonit ierodiacon, iar 5 ani mai târziu, ieromonah.

După primirea darului preoției, Sfântul Calinic a început și mai mult a se nevoi și a sluji cu osârdie tuturor, fiind plin de dumnezeiasca dragoste către toți. Vrednicul ieromonah a fost hirotesit duhovnic al Mănăstirii Cernica la 20 septembrie 1815, de către însuși Mitropolitul Țării Românești, Nectarie, fiind rânduit mare eclesiarh. În anul 1816, la 3 martie, starețul Timotei și-a dat obștescul sfârșit, iar la 13 decembrie 1818, părintele Calinic

a fost ales stareț de obștea Mănăstirii Cernica. Timp de 33 de ani, adică până la 14 septembrie 1851, când a fost ales episcop la Râmnicu Vâlcea, cuviosul arhimandrit și stareț Calinic a fost povățuitorul și părintele duhovnicesc al Mănăstirii Cernica.

Ca episcop la Râmnicu Vâlcea, cuviosul s-a dovedit la fel de devotat pentru Biserica lui Hristos și la fel de iscusit în păstoria sufletelor omenești. El a fost un predicator neîntrecut, un slujitor plin de Duhul Sfânt, un călugăr smerit și cuvios și un episcop cu viață sfântă și făcător de minuni. Timp de 17 ani a păstorit Eparhia Râmnicului, învățând cuvântul Evangheliei, slujind Biserica, hirotonind preoți, păstoring bine turma cea cuvântătoare, vindecând numeroși bolnavi și organizând mănăstirile de sub jurisdicția sa. În anul 1863 a întemeiat renumita Mănăstire Frăsinei, în care este respectată rânduiala athonită.

Împovărat de ani, Sfântul Ierarh Calinic s-a retras din scaunul de episcop la 24 mai 1867, după 17 ani de binecuvântată păstorie. În anul 1868, și-a dat sufletul în mâinile lui Hristos, la vârsta de 81 de ani, iar Biserica Ortodoxă îl prăznuiește în data de 11 aprilie, ziua adormirii sale.

» continuare din pag. 1

Omagierea personalității Episcopului Vasile Moga, la Sebeș

Mai departe a urmat lansarea suplimentului revistei „Astra Sabesiensis”, *Un episcop și epoca sa: Vasile Moga (1774-1845)*, care a văzut lumina tiparului prin truda editorilor Mihai-Octavian Groza, Diana-Maria Dăian și Mircea-Gheorghe Abrudan. O descriere laborioasă a acestui volum precum și o prezentare biografică relevantă a episcopului omagiat au fost realizate de către istoricul Mircea-Gheorghe Abrudan. Un deosebit moment a fost marcat prin decernarea titlului de *cetățean de onoare post-mortem* al municipiului Sebeș episcopului Vasile Moga. La finalul evenimentului, domnul Mihai-Octavian

Groza, în calitate de președinte al Despărțământului ASTRA din Sebeș, a adus mulțumiri tuturor celor care au sprijinit realizarea acestei manifestări și a oferit Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Laurențiu și Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu titlul de *membru de onoare* al Despărțământului astrist din Sebeș.

Printr-o neobosită activitate, episcopul Vasile Moga a fost cel care a reușit sedentarizarea scaunului chiriarhal în interiorul orașului Sibiu și a impus redresarea vieții religios-morale a credincioșilor păstoriți, afectați de mișcările confesionale din secolul al XVIII-lea. Prin implicarea sa, a fost

extinsă rețeaua școlilor confesionale ortodoxe în Transilvania (numărul acestora crescând de la 41 la 282) și s-au pus bazele așa-numitei „școli de preoți” și așa-numitei „școli de dascăli”. Totodată, el s-a îngrijit de trimiteră și întreținerea unor tineri studioși la marile universități europene și a inițiat un amplu program editorial ce viza tipărirea de manuale școlare, cărți bisericești și cărți de învățătură. Prin toată opera sa culturală și socială, Episcopul Vasile Moga s-a dovedit un mare iubitor al neamului românesc și un destoinic arhipăstor sufletească Bisericii din Transilvania.

Pr. Oliviu Botoi

Festivalul-concurs „Vestitorii bucuriei Învierii Domnului”, la Luduș

reșan, prof. Alin Pop, și prof. Anca Chirilă.

În cadrul acestui concurs, participanții confecționează icoane pe sticlă, desene sau obiecte cu specific religios, dar și creații literar-artistice: poezii, eseuri, imne și cântece religioase. Pentru truda depusă, atât concurenții, cât și îndrumătorii lor, cadre didactice și preoți, au fost răsplățiți cu premii și diplome, prin grija părintelui protopop Lucian Voșloban.

De asemenea, elevii care au obținut rezultate deosebite la Olimpiada școlară de Religie, precum și membrii Grupului de Inițiativă din cadrul Protopopiatului Ortodox Luduș, pentru implicarea în activitățile desfășurate, au fost răsplățiți cu premii ce au constat în cărți religioase, dulciuri și diplome. Totodată, au fost răsplățiți și elevii care au o participare frecventă la slujbele religioase. În cuvântul adresat, părintele protopop a mulțumit tinerilor, părinților și profesorilor pentru sprijinul și implicarea în activitățile duhovnicești, sociale, cultural-educative și pentru tineret.

Dorin Grama

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA APRILIE

» continuare în pag. 5

„Tocacii” în tradiția populară din Munții Apuseni

În luna aprilie sau *prier*, natura începe să prindă viață din ce în ce mai mult și să se descolorosească complet de cojocul latent al iernii. Tot în această perioadă este prăznuită cea mai mare sărbătoare a creștinătății: *Învierea Domnului*. Perioada Postului Mare și perioada pascală cuprind o seamă de ritualuri religioase cu un simbolism aparte, impresionant și inedit. Unul dintre cele mai populare obiceiuri din zona Munților Apuseni din perioada pascală, care îmbină atât elemente religioase, cât și elemente laice, este *Toaca Paștilor*, *Tocacii* sau *Prăgșorul*. Unii etnografi afirmă faptul că *Prăgșorul* a fost adus în Ardeal, în special în comuna Bistra, la mijlocul secolului al XVIII-lea, de la Roma, de către Episcopul greco-catolic Petru Pavel Aron, originar din această zonă. Specialiștii susțin că este singura comună din țară unde acest obicei are cea mai mare complexitate. Însă, se pare

că o formă mai rudimentară a acestui obicei a existat cu mult înainte de secolul al XVIII-lea în comunitățile ardelenice.

Oricum, toaca a jucat un rol important în viața satului. În vechime, „tocatul” pe lemne sau metale reprezenta anunțarea unor evenimente precum vânătoarea, nașterea sau moartea unui membru al comunității, pericolul adus de unele calamități naturale sau chiar speriatul animalelor de pradă. Etnografii care s-au ocupat de obiceiurile și tradițiile transilvănene susțin că „tocatul” pe lemne a fost înlocuit ulterior cu sunatul din tulnic, instrument considerat un adevărat simbol al Țării Moșilor. Mai mult decât atât, trebuie să precizăm faptul că toaca este un element popular considerat a avea un rol protector în fața răului. Filologii sunt de părere că din acest considerent, diavolul, în tradiția populară, a primit apelativul de *ucigă-l toaca*.

LUNA APRILIE ÎN ISTORIE

1 aprilie 1881: S-a născut Octavian Goga, poet român ardelean de origine aromână, politician de *extremă dreaptă* și prim-ministru al României;

2 aprilie 1453: A început asaltul Constantinopolului de către otomani, în frunte cu Sultanul Mehmed al II-lea;

5 aprilie 1929: A fost aprobată *Legea privind contractele de muncă* în România;

10 aprilie 1877: Au încetat relațiile diplomatice între Turcia și România, în urma începerii Războiului de Independență a țării noastre;

12 aprilie 1457: În urma înfrângerii domnitorului Petru Aron, pe tronul Moldovei a urcat Ștefan al III-lea, supranumit Ștefan cel Mare;

16 aprilie 1919: A avut loc bătălia din Munții Apuseni din cadrul Războiului româno-ungar;

26 aprilie 1828: A început Războiul ruso-turc, la finalul căruia a fost semnată Pacea de la Adrianopol;

29 aprilie 1868: S-a înființat Filarmonica Română, care ulterior va purta numele marelui compozitor George Enescu.

Expoziție de obiecte cu tematică pascală realizate de persoanele cu handicap din Alba Iulia

sufletele celor care au admirat și s-au bucurat de rezultatele muncii lor”, a precizat Alexandra Aloman, coordonatorul acestui centru.

Centrul de servicii acordate în comunitate „Sfântul Meletie” Alba Iulia a fost înființat în anul 2008 și funcționează în cadrul Asociației Filantropia Ortodoxă Alba Iulia în parteneriat cu Primăria Municipiului Alba Iulia prin Serviciul Public de Asistență Socială și Consiliul Județean Alba prin Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba. Centrul are ca scop creșterea șanselor de integrare socială și profesională a persoanelor cu handicap și oferă gratuit beneficiarilor, servicii de orientare profesională, recuperare-ergoterapie și kinetoterapie, socializare, consiliere psihologică, asistență și consiliere socială.

Biroul de Presă al Asociației Filantropia Ortodoxă Alba Iulia

Beneficiarii Centrului de servicii acordate în comunitate „Sfântul Meletie” Alba Iulia – centru de zi pentru persoane cu handicap – au organizat în perioada 2-4 aprilie o expoziție cu obiecte hand-made realizate în cadrul activităților de ergoterapie. Expoziția, intitulată sugestiv „Frumusețea vouă”, s-a desfășurat în incinta centrului comercial Alba Mall din municipiul Alba Iulia. Cei interesați au avut po-

sibilitatea să achiziționeze, cu sume modice, tablouri sau ouă pictate manual, dar și obiecte decorative cu tematică pascală. „Expoziția pe care o prezentăm în aceste zile are ca scop promovarea abilităților artistice ale persoanelor cu handicap. În cadrul activităților de ergoterapie, beneficiarii centrului nostru au realizat diverse obiecte decorative specifice sfintelor sărbători de Paști, prin care s-au dovedit vestitorii primăverii în

Întâlnire cu tinerii la Râciu, protopopiatul Târgu-Mureș

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, în perioada premergătoare praznicului pascal, la Gimnaziul „Gheorghe Șincai” din localitatea Râciu, s-a desfășurat întâlnirea elevilor din această regiune. Activitatea a fost organizată de Grupul de Inițiativă pentru Tineret al Protopopiatului Ortodox Târgu-Mureș, în colaborare cu parohia Râciu și cu școala din localitate.

Invitatul, domnul profesor dr. Hadrian Conțiu, a prezentat în format power-point temele întâlnirilor din acest an: *Unitate și dăruire* și *Frumusețea tinereții și a vieții*. Expunerea a fost bine docu-

mentată, cu măiestrie didactică, astfel încât participanții au plecat cu un bagaj de cunoștințe mult mai consistent și mai încrezătorii în darul vieții primit de la Dumnezeu. Domnul profesor a realizat o incursiune în istoria poporului român și a strămoșilor geto-daci, dovedind prin argumente scrise de istorici, începând de la Herodot, că aceștia, chiar dacă uneori au fost dezbițați, au trăit într-un gând, o credință și un Dumnezeu. Referitor la frumusețea vieții, a prezentat un documentar și cartea *27 de pași*, scrisă de Tibi Ușeriu, din care elevii au înțeles că indiferent de momentele dificile din viață trebuie să fie niște luptători și să nu cadă niciodată în deznă-

dejde, deoarece Dumnezeu îi va ajuta să le depășească pe toate.

În încheiere, elevii au prezentat un frumos program artistic și au fost recompensați cu o mică agapă oferită de organizatori. La întâlnire au fost prezenți părințele protopop Olimpiu Zăhan, părintele secretar Eugen Cădea, preoții și elevii din parohiile Râciu, Sânmărtin, Crăiești, Nima, Șincai și Milășel.

Aceste întâlniri sunt organizate în fiecare an în toate centrele regionale, pentru a putea participa toți elevii din cuprinsul Protopopiatului Ortodox Târgu-Mureș.

✱ Pr. Daniel Soțan

Vizită arhierescă la Așezământul social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia

În Sâmbăra Mare, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu a efectuat o vizită pastorală la Așezământul social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia. Ierarhul nostru a așezat în sufletele copiilor și a angajaților centrului un cuvânt de binecuvântare și mângâiere, vorbindu-le despre Pătimirile Domnului și despre Lumina Sfântă a Învierii. La finalul cuvântului ziditor, Ierarhul nostru a spus: „Sfântul Apostol Pavel îndeamnă: „Aduceți-vă aminte de cei ce îndură rele, de vreme ce și voi

sunteți în trup» (Evr. 13, 3). Oamenii care trec prin încercări sau care sunt săraci, bolnavi, necăjiți și abandonați au trebuință, mai întâi, de prietenia noastră. O relație de prietenie atinge atât inimile celor care sunt în nevoi, cât și ale celor care arată solidaritate. Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a coborât la iad, ca să le aducă celor închiși acolo vestea bună și eliberarea din suferință. Noi, creștinii, trebuie să-i întâlnim pe cei ce au nevoie de ajutorul nostru. Această întâlnire personală ne permite să descoperim demnitatea celui alt și

ne ajută să devenim mai umani, să ne comportăm ca fiii ai Învierii”.

Centrul, coordonat de către părintele Marcel Duda, a fost înființat în anul 2003, în urma unui parteneriat între Arhiepiscopia Ortodoxă Alba Iulia, Asociația Filantropia Ortodoxă Alba Iulia, Consiliul Județean Alba – Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului, Consiliul Local Alba Iulia – Serviciul Public de Asistență Socială și Serviciul de Ajutor Maltez din Koblenz, Germania.

În cei 15 ani de funcționare, Așezământul Social „Sfântul Vasile cel Mare” din Alba Iulia a oferit ocrotire pentru zeci de copii și tineri, iar peste 30 dintre ei au părăsit așezământul după vârsta de 18 ani și s-au integrat social. Acesta funcționează în cadrul rețelei sociale a Asociației Filantropia Ortodoxă Alba Iulia oferind găzduire, servicii educative și de consiliere pentru 14 copii și tineri cu vârste între 8 și 20 de ani.

✱ Adrian Lazăr

Eveniment cultural-folcloric în parohia Criș, protopopiatul Sighișoara

În data de 9 aprilie a.c., a doua zi de Paști, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, în parohia Criș, protopopiatul Sighișoara, de hramul bisericii „Învierea Domnului”, s-a desfășurat evenimentul cultural-folcloric „Horă-n sat”, eveniment în care se transmite bucuria Învierii prin cântece pascale, populare și de joc, împodobite cu frumusețea portului popular.

Acest eveniment, inițiat de fostul părinte paroh Marius Moldovan în anul 2014, a fost organizat cu implicarea membrilor consiliului și comitetului parohial din localitatea Criș, sprijiniți de către Primăria Comunei Daneș.

În această zi, credincioșii parohiei, îmbrăcați în port popular, au participat la Sfânta Liturghie oficiată în biserica satului. De asemenea, a fost prezentă și in-

terpreta de muzică populară Leontina Pop, care a îndulcit auzul credincioșilor cu precesne specifice perioadei pascale.

După cuvântul de învățătură de la finalul Sfintei Liturghii, a urmat hora satului, în cadrul căreia au susținut recitaluri interpretii: Leontina Pop, Ciprian și Mihaela Istrate, Bogdan Toma, Robert Tărnăveanu, Aurelian Suci, Marcel Părău, Nelu Șoptorean, Ioana Bogdan, Nelu Sânmărtean, Daniela Vlad, Mihai Șuteu, Iulia Lepădat, precum și Grupul folcloric local „Flori de nalbă”, Grupul cadrelor didactice, Grupul folcloric constituit de copiii din satele Criș și Daneș. Printre copiii care au participat la acest eveniment au fost și cei de la Casa de tip familial „Sfântul Nicolae” din Criș.

✱ Pr. Bogdan Culici

✱ Evenimente

Slujire arhierescă Crinii sufletului și diadema elocinței, prinoase în onorem Mater Domini

S-a întâmplat să fie și anul acesta, la praznicul Izvorului Tămăduirii, la Mănăstirea cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” Sighișoara. Este evident, sărbătoarea – al doilea hram al sfintei mănăstiri – marchează apoteotic și încununează, sub privirea „ochilor calzi, îngăduitori și blânzi de atâtea priveghere și drag, ai Preacuratei”, *Săptămâna luminată*. Din această perspectivă, dar și pentru faptul că așa este înscris în codul / legământul, fără egal altcum, între jurămintele demnităților omenești, s-a oficiat, împlinit și consacrat – *secundum verbum Dei*, precum în cer așa și pe pământ – Sfânta Liturghie Arhierescă, pontificată de Înaltpreasfințitul Părinte Irineu al Alba Iuliei. Trebuie negreșit subliniată și „replica” specificității locului, subtil, atent, profesionist și solemn, pregătită în răspunsurile de la strană (cântarea fiind emnamente originală, ușor arhaizată, pogorând din pacea veșnică a timpului de altădată).

Ca să fim încă (și) sub oblăduirea Cerului plecat a îmbrățișare, dar și la răscrucea dintre lumi, trebuie să mărturisim că slujirea Arhierelui nostru a făcut, pe deasupra, să vibreze „vuietul cel mai de taină al Cerului și pământului”; el, Arhierul, este trimis, încredințat și dăruit anume să fie „transparentă între văzut și nevăzut, punte-catapeteasmă ce tăinuie și mărturisește între sacru și lumesc, într-un dialog mereu triadic”. El, Arhierul, este și chemat și dator să întrețină „focul sacru al limbii și datinilor neamului lui”, în vreme care, iată, deși jubiliare, par iarăși de restriște, să aperse demnitatea fiilor patriei, nu doar în rostul lor de contingente ale veacului și istoriei, ci, mai ales, ca ființe ablative Învierii; doar *curgem*, să sperăm, frumos și lin către sărbătoarea *Zilei celei Mari*, cea de 100 de ani, pentru noi vestită și de atunci vegheată de *Crucea-Catedrală* din cetatea Alba Iuliei.

Altcum, fiind într-un timp liturgic, ale cărui grație și frumos unice, ne sunt date de gestul gingaș și matern al Preacuratei, acela de „a fi cu noi de sărbători, ca să sfințească neamul în credință”, să-l mângâie în suferință, ca fiii lui în biruință să plătească vieții răscumparate *tributul* de iubire și flori, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop însuși a venit înaintea ei cu daruri „în suflet lucrate cuvios”; când Maica Sfântă le-a vedea, să-și facă inima grădină, să poată crește dorul nostru sfânt în ea; și au fost darurile Arhierelui *crinii sufletului* și *diadema elocinței* și *firea îmbucurată* și *rostirea aprinsă de smerire*. Cu totul particularizat, Arhierul nostru a glosat și despre timp și

istorie, despre orizontul metafizic al duratei, despre nobilul, fără de seamăn, suavul și gracilul profil al sacerdotului, azi cu atât mai sfîlnic și mai „apăsător de greul frumósului”, atunci mai ales când „conlucrează” cu Preacurata Maică în iconomia operei de mântuire a Fiului său. Și pentru că suntem în *an crucial*, an în care totuși înfloresc și se pomenesc și vieți de oameni, deși eroi, simpli și curați, Arhierul a punctat „în semne încrustate în elocință, frumusețea jertfei și timpului mântuitor de neam; ca și al sufletelor și conștiințelor, fiecare în parte „amintiri ale unor întâlniri cu sensurile adânc intuite ale răscrucilor istoriei”. Răscruci în veci apărute de marile caractere, cele de felul Fecioarei Maria și ale eroilor, care nu trebuie gândite decât în paradigma nemaiîntâlnitului și „în adâncul lor de cînste, răbdare, dreptate, smerenie, îndurare, curaj, dăruire, necruțare de sine, devotament, loialitate, onoare, chezașia cuvântului dat, dârzenie, blândețe, bunătate, puterea și darul de a răspândi în jurul lor încredere, bucurie, iubire și har”; putem spune că sunt între numele (primele nume al) unui *sinaxar* al nobleței, gingășiei, ascultării și smereniei, ca destin, și, care, „din sinele lor și din lungul neîncetatei lor pătimiri, au consacrat sensul august al umanului”.

Și așa, asemenea poetului imnic, niciodată Arhierul nu abandonează ființa omenească *prinsă* și *aprinsă* de desăvârșire, ci i se alătură manifest și esențial; stare în care cuvintele sale sunt împlinite de mângâierea și duhul îmbrățișării soteriologice, parcă rostind către popor, acum ca în vremea aceea, „să nu închidem zarea peste noi / să nu intrăm la nimeni în robie / oricât am fi de hăituiți și goi / să nu ne lepădăm de veșnicie”; doar așa, *mica eternitate* și *marele teaur* de frumos moral românesc va să lase Domnului și timpului, în colțu-i de istorie, povești cu îngeri care odată umblau pe pământ și-i păzeau căile, și-i țineau ascunse în taină, să nu-i fie pangărite, dorurile, patimile, visele (...) Și pentru că la Sighișoara, corolar, a fost omagiată și gratificată Preasfânta Maică, numaidecât recunoaștem că, aidoma oricărei unicități, *Sfânta Fecioară a Izvorului Tămăduirii* în același timp trebuie să-și păstreze strălucirea proprie, și să o și dăruiească lumii spre salvare; „să lase adică pe cer și pe pământ icoana mântuirii să învie” („doar este legată prin rost ascultării depline față de Unul divin și față de oglindirea Lui în diversitatea și strigătul de izbăvire al sufletelor”, și păstrarea lor în *chilia dinăuntru* a viețuirii ca minune).

✱ Pr. Iosif Zoica

» continuare din pag. 1

Pastorală la Învierea Domnului

Mântuitorul n-a fost aspru cu Toma, ci prin cuvinte blând-mustrătoare îl invită să se convingă. Domnul știa că îndoiala lui sinceră era izvorâtă din dorința de a-și consolida credința, după verificare. Clement Alexandrinul ne spune: „Bun lucru este cercetarea unită cu credința, care, pe temelia credinței, zidește cunoașterea cea măreață a adevărului”. Deci, a cerceta despre Dumnezeu pentru a descoperi este un lucru mântuitor. Se cuvine să-i compătimim pe cei cu inima împietrită sau care cer dovezi prin simțuri pentru o certitudine rațională. Acestora trebuie să le spunem că Toma a verificat în numele întregii omeniri, iar credința lui matură a fost răsplătită cu pacea și cu lumina Învierii.

Iubiți credincioși,

Sfinții Apostoli, văzându-L pe Domnul înviat, s-au bucurat și, convingși de puterea Sa dumnezeiască, L-au mărturisit pretutindeni, aducând multe suflète la credința creștină. Neamul nostru a primit de la început „credința cea bună” (I Tim. 6, 3), ea fiind pentru el un

far luminos ce l-a condus prin întinericul multor vitregii istorice. Uniți în cuget și în simțire și încrezători în providența divină, românii au purtat o luptă aprigă pentru dreptate socială și libertate. Aceasta a fost încununată, în urmă cu un secol, cu abolirea robiei seculare și cu realizarea visului lor de aur: formarea României întregite. În acea zi luminoasă, la Alba Iulia, după rugăciunea rostită de episcopul Miron Cristea, cei prezenți au intonat imnul *Deșteaptă-te, române*, încât „din ochii tuturor curgeau sfinte lacrimi ale învierii noastre naționale”.

Acum, în anul 2018, proclamat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române *Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918*, suntem chemați să exprimăm recunoștința noastră față de Dumnezeu, „Împăratul neamurilor” (Apoc. 15, 3). El ne-a ajutat să vedem înfăptuirea statului nostru unitar român, astfel „clădindu-se temeliiile fericirii noastre naționale viitoare”, cum afirma atunci „bătrânul nației”, George Pop de Băsești. Datori suntem cu toții să păstrăm unitatea de credință și de neam, să prețuim tezaurul nostru etnic și să manifestăm cu elan sentimentul patriotic de care au fost animați înaintașii noștri bravi și bărbații Marii Uniri. Oricare ar fi obstacolele și nedumeririle privind viitorul nostru și al țării, dacă noi, românii, Îl iubim pe Mântuitorul înviat și trăim conform Legii dumnezeiești, binecuvântările Sale și darurile Învierii vor umple casele noastre și toată România Mare.

Al vostru către Hristos-Domnul
rugător,

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

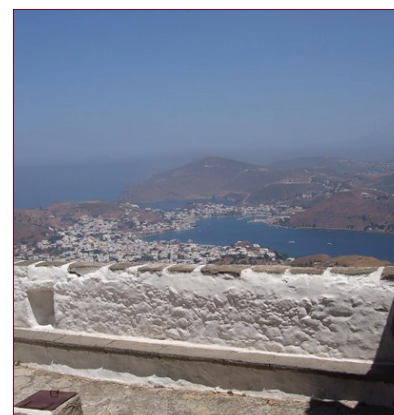
Răsăritul ne găsește pe iahtul care ne poartă, pe apele albastre, liniștite, ale Mării Egee, spre Patmos, insula Apocalipsei. De pe țărmul asiatic soarele răsare mareș, aducând căldura binecuvântată. Din ceața ușoară a dimineții apare în dreapta noastră insula Samos. Fac cunoștință pentru prima oară cu insulele grecești. Până la Patmos apar mereu când în stânga, când în dreapta noastră; după aproape o oră intrăm în apele teritoriale grecești. Paza de coastă elenă trece pe lângă noi, iar pe punte se văd mitraliere grele și tunuri. Sprijinit de catarg, urmăresc insula din dreapta. După hartă trebuie să fie Agathonisi, o insulă întinsă, stâncoasă, cu vegetație săracă. Portul orașelului e plin de iahturi și bărci pescărești. Se văd câteva astfel de așezări pe insulele mai mari, agățate de dealurile stâncoase sau întinse de-a lungul țărmului. Unul dintre marinari ridică pe catarg steagul Greciei alături de cel al Turciei, semn că ne apropiem de Patmos.

Debarcăm în Grecia. Pe țărm ne așteaptă un autocar ce ne urcă până la grota Apocalipsei, deasupra căreia se ridică o construcție cubică, albă, cu o cruce și mozaic deasupra ușii înguste. Dintr-o curte interioară se coboară o serie de scări spre grota unde a locuit timp de un an Apostolul și Evanghelistul Ioan, exilat în timpul persecuției lui Domițian. În prezent, grota este amenajată ca biserică. Ni se arată locul unde stătea Apostolul și stâncă de unde venea glasul îngerului. Rămânem liniștiți pentru o scurtă meditație, în locul în care a fost scrisă Apocalipsa. Tradiția insulei spune că mulți copii care vin cu părinții le atrag atenția să nu calce pe bătrânul care doarme în locul unde îngerul îi dicta cuvintele profetice. Doar ei vedeau așa ceva... La ieșire, un mic magazin cu pliante, cruci, cruciulițe, lumânări, iar în

parcare, nelipsitele tarabe. La fel ca în Turcia, parcă toată lumea trăiește din comerț. Rămânem o vreme în parcare la umbră, lângă grota Apocalipsei. De sus, se deschide o frumoasă panoramă a orașului. Albasturul mării contrastează cu dealurile sterpe, pârjolite de soarele de iulie. E deosebit de cald.

Urcăm spre mănăstirea lui Hristodulos pe o străduță îngustă. Din curtea interioară, printr-o serie de coridoare strâmte, toate zugrăvite în alb, ca de altfel întreaga mănăstire, urcăm la etajele superioare. Știam că în muzeul mănăstirii se păstrează hrisobulul lui Alexios I Comnen, actul prin care bazileul, la insistențele mamei sale, celebra Ana Dalassena, a vândut insula lui Hristodulos. Îl găsesc repede, în stânga intrării, protejat de o vitrină – un pergament lung de aproximativ 2 m. Jos e semnătura cu cerneală roșie a bazileului Alexios I Comnen. Sunt deosebit de emoționat. Bazileii semnav numai cu cerneală roșie. La ieșire, primesc un pliant cu semnătura lui Alexios. Muzeul e deosebit de bogat: de la antichități până la codexuri din secolele V-VI, icoane, veșminte arhieresti, arme, monede, toate te poartă prin istoria Patmosului. Interesantă e colecția de engolpioane și cruci, emailate, din argint sau din aur. De la ultimul etaj al mănăstirii se deschide o splendidă panoramă a Patmosului. Grupul pelerinilor e primit de starețul mănăstirii, care ne prezintă istoria acestui loc. Așa aflăm că printre moaștele păstrate aici se află și capul Sfântului Apostol Filip.

După cinci ore de stat în Patmos, ne imbarcăm pe iahtul nostru și după alte patru ore debarcăm din nou în Turcia, la Kusadași. Aici, apusul soarelui are un farmec aparte. Totul e învăluit într-o lumină aurie. Soarele coboară departe peste ostroavele grecești. Ne plimbăm pe țărmul mării printre

palmieri și leandri înfloriți. Parfumul lor se simte puternic, dulceag. E ceva aparte. Îmi amintesc de leandrii din curtea casei parohiale chinuți în vase mici. În vechime, toate curțile bizantine erau împodobite cu astfel de copaci. Vase de croazieră, adevărate orașe plutitoare cu câte șapte, opt etaje intră în port. Se înnoptează repede, dar farmecul orașului rămâne îndelung în noapte. Apa Egeei e deosebit de caldă. Kusadași s-ar traduce prin „insula-pasăre”. În urmă cu vreo 15 ani nu era decât un amărât sat de pescari, debarcader spre Efes; azi numără 60.000 de locuitori, fiind un oraș-stațiune. Golful liniștit, plajele întinse, limpezimea apei mării au făcut din Kusadași unul dintre locurile preferate de turiști pentru vacanțe. Vasele de croazieră acostează aici în drum spre Efes. În stânga golfului larg se află Guvercin Adasi (Insula Porumbelului). Insula e dominată de fortăreața construită în secolul al XIV-lea. Aici a fost cuibul piratului Barbarossa, care a primit insula de la un sultan drept recompensă pentru serviciile aduse Imperiului Otoman. Cu greu mă despart de țărmul mării la Kusadași. Doar gândul că mâine în zori mergem la Efes mă face să mă întorc la hotel.

» continuare în următoarele numere

Picuri de înțelepciune: Religie și Conștiință

Vrei să fie România mai frumoasă și mai binecuvântată și Ortodoxia mai puternică? Schimbă-ți viața, eu mi-o schimb pe a mea, și toți la un loc, într-o frăție și într-o credință să-i cântăm lui Dumnezeu și să-L slăvim. Toată salvarea unui om, mântuirea lui, a lumii întregi, nu vine de la oameni, să nu credeți una ca aceasta. Vine de la Dumnezeu; avem un singur Dumnezeu. Este greșit că unora le-a intrat în minte că ei pot să salveze lumea. Să trăim în frăție, în armonie și să nu mai acceptăm nicio stăpânire asupra noastră. Ne-am săturat de atâtea robii: ateiste, comuniste, de sub turci, de sub tătari, și sub câte „lifte” au mai trecut pe aici, doar știți istoria. Ei au mâncat, au furat, au murit și nu mai sunt acum, iar acest popor smerit și blând, legat de Hristos, de Cruce și de mirul credinței ortodoxe supraviețuiește.

Când vrei să cunoști care e soarta unui *neam*, a unei *țări*, te duci să vezi câți oameni sunt la biserică duminică și dacă sunt cârciumi deschise duminică prin sate: câți sunt acolo și câți sunt la biserică? Te duci și vezi pe la spitale, pe la închisori, câți sunt acolo: mulți, puțini, tineri,

bătrâni... Și îți dai seama ce vrednicie sau nevrednicie are șa aceea. Așa și noi, dacă suferim – și vom suferi din ce în ce mai mult, căci așa sunt semnele pe care le simțim noi de la Dumnezeu –, e semn că noi încă nu ne rugăm cu lacrimi, cu foc, e semn că noi nu postim cum posteau înaintașii noștri, e semn că păcatele noastre sunt mult prea mari și prea multe ca să ne meargă mai bine decât ne merge.

Ce putem noi să facem pentru România? Să fim oameni buni, creștini curați, smeriți, sinceri, iubitori de oameni, iubitori de Dumnezeu, iubitori de țară, iubitori de neam, de tot ce e sfânt și curat. Să fim oameni de rugăciune. Ea ne ajută mult în această lume, fără ea nu facem nimic. Fără Dumnezeu nu putem face nimic bun. Să fim oameni care mergem regulat la biserică, să avem duhovnicul nostru, să ne mărturisim și să ne împărtășim regulat. Să vedeți după aceea cât de frumos se derulează viața. Îți găsești un loc de muncă, termini facultatea, găsești pace și liniște în casă și în societate.

Părintele Ioachim Soțan, vrednic slujitor al lui Hristos

În fiecare loc întâlnim un om care este al tuturor, chemat ca martor, ca sfătuitor ori ca reprezentant în toate actele solemne ale vieții, care ia pe fiecare de la sânul mamei sale și nu-l lasă decât la mormânt, care binecuvintează și care sfințește. Acest om este preotul.

Părintele Ioachim Soțan a slujit la Sfântul Altar cu evlavie și devotament, trăind prezența misterului divin în mijlocul poporului dreptcredincios. S-a născut la data de 2 octombrie 1950, în localitatea Șincai-Fănațe, județul Mureș, fiind al cincilea copil dintre cei nouă ai părinților Augustin și Maria. A urmat clasele primare în satul natal, iar pe cele gimnaziale în satul Fănațe, comuna Band. Între anii 1965-1969 a urmat liceul în orașul Luduș, absolvindu-l cu diploma de bacalaureat. Având credință în Dumnezeu și iubind Biserica strămoșească, în anul 1969 a dat

admitere la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu, pe care l-a absolvit în anul 1973.

În anul 1971, s-a căsătorit cu tânăra Letiția Moldovan, iar Dumnezeu i-a învrednicit cu trei copii: Adrian, Ioachim și Daniel. Cu binecuvântarea vrednicului de pomenire mitropolit Nicolae Mladin, a fost hirotonit preot în comuna natală Șincai, protopopiatul Târgu-Mureș, la data de 1 noiembrie 1972. Sub păstoria sa, biserica a fost pictată în tehnica *fresco* de către pictorul Dimitrie Bănică din București, lucrările fiind binecuvântate de către Preasfințitul Emilian Bîrdaș, în anul 1976.

La cererea sa, a fost transferat ca preot paroh în parohia Răciu cu filia Coasta Mare, din 1 mai 1976, unde a păstorit timp de 40 de ani, până la data pensionării, în anul 2015.

Pe plan administrativ și edilitar a făcut ample lucrări de renovare: repararea interiorului și a exteriorului bisericii, înlocuirea acoperișului de eternit cu tablă zincată, înzestrarea bisericii cu toate cele necesare cultului, pictarea acesteia în tehnica *fresco*. Lucrările au fost încununat cu slujba de sfințire a lăcașului de cult în anul 1982. La oficiul parohial, de asemenea, au avut loc lucrări de renovare la exterior și interior. Împreună cu Preacuviosul părinte Teodul Libeg, stareț al Mănăstirii Sănmărtinul de Câmpie, a ridicat în filia Coasta Mare o biserică de lemn,

care a fost sfințită la data de 25 mai 2003, când părintele Ioachim a primit distincția de *iconom-savrofor*.

În plan pastoral-misionar, vrednicul părinte și-a arătat dragostea față Sfântul Altar și față de turma încredințată spre păstorie, prin săvârșirea cu regularitate a sfintelor slujbe și prin predarea orei de religie din anul 1990 până în anul 2002. Dorința cea mai mare a precucerniciei sale a început a se materializa începând cu anul 2004, când, la praznicul Adormirii Maicii Domnului a fost pusă piatra de temelie a unui nou lăcaș de rugăciune. Noua biserică e așezată pe locul vechii biserici de la 1700 și a școlii confesionale, fiind o adevărată catedrală. Are formă de cruce bizantină, este acoperită cu tablă de cupru. Altarul, cupola și absidele laterale sunt pictate în tehnica *fresco*, iar iconostasul și mobilierul din Sfântul Altar sunt confecționate din lemn de stejar sculptat.

Părintele Ioachim Soțan ne-a lăsat o pildă de activitate pastoral-misionară, caracterizată prin dăruire de sine și conștiință puternică a responsabilității încredințate prin taina hirotoniei întru preot. Prețuind lucrarea pastoral-misionară și administrativă a părintelui ne rugăm Bunului Dumnezeu să-l binecuvinteze și să-i dea sănătate pentru a slui în continuare la Sfântul Altar alături de părintele paroh Daniel Soțan.

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Ce pericopă apostolică și evanghelică și ce rânduială se săvârșește la slujba înmormântării din Săptămâna Luminată?

Tema slujbei înmormântării din Săptămâna Luminată nu s-a studiat îndeosebi și, din cauza acestui fapt, este greu să se vorbească în deplină siguranță despre rânduiala acesteia. În cele ce urmează, vom încerca să oferim o imagine exactă, pe cât este posibil, a acestor probleme liturgice, fără însă ca cercetarea care urmează a problemei să excludă răspunsuri întemeiate pe baza tradiției Bisericii și a altor mărturii care din întâmplare ne-au scăpat.

Din toate elementele pe care am reușit să le adunăm, se pare că în tradiția manuscrisă nu avem des-tule mărturii care să ne dea o diagramă clară a slujbelor. Singurul element oarecum vechi este însemnarea din Tipice și din Penticostar că în timpul Săptămânii Luminăte nu se cântă slujba obișnuită pentru cei adormiți, ci toată a învierii; se începe cu „Hristos a înviat” de trei ori, „Învierea lui Hristos văzând”, canonul Paștilor, Apostolul și Evanghelia. La Laude se dă sărutarea și se face Apolisul”. Aceasta sau aproximativ aceasta trebuie să fie forma maternă, ca să o caracterizăm așa, a slujbei de înmormântare din Săptămâna Luminată. În aceasta se scoate orice element de pocăință sau de tristețe și domnește cu desăvârșire atmosfera Învierii a Duminicii Paștilor. Întreaga săptămână se „socotește” ca o singură zi pascală, ca o sărbătoare împăratească unitară. Dacă avem în vedere faptul că slujba de înmormântare este o slujbă de Utrenie, atunci înțelegem de ce în Săptămâna Luminată în afară de slujba învierii nu se cântă, nu „încapă” o altă slujbă de Utrenie și, mai ales, de tristețe, cum este cea a înmormântării. Aceleași lucruri sunt valabile și pentru ziua odova-

niei Paștilor, miercurea de dinaintea Înălțării Domnului.

În rânduiala de mai sus se spune clar că se cântă „canonul Paștilor”, întreg, normal, și că se citește Apostolul și Evanghelia. Ale Paștilor? Ale zilei? Ale morților? Prevederea nu definește. Dacă judecăm din întregul context al slujbei, mai curând ar trebui excluse pericopele morților. O prevedere mai amplă întâlnim în Molitfelnicele mici, sub titlul „Explicare despre slujba înmormântării mirenilor dacă se întâmplă să cadă în Săptămâna Luminată”, tradusă din Molitfelnicul ibric. Molitfelnic ibric este numit probabil Molitfelnicul slavonesc. În această săptămână se cântă iarăși întreg canonul Paștilor în timpul mutări rămășițelor pământești în biserică și în continuare în biserică, cu Ectenie pentru morți, rugăciune și Ecfonis după cântările a III-a și a VI-a, iar după acestea, la cântarea a III-a, Ipacoii Paștilor și după a VI-a, Condacul și Icosul („Cu sfinții...”, „Tu singur...”), „Câți în Hristos...” în loc de „Sfinte Dumnezeule...”, Apostolul zilei din Faptele Apostolilor, Evanghelia, apoi „Învierea lui Hristos văzând...”.

Restrângerea canonului și limitarea lui numai la Catavasi și la „Hristos a înviat...” de trei ori și la „Înviind Iisus din mormânt...” apare pentru întâia oară în *Tipiconul* lui G. Biolakis, cu siguranță la inițiativa celor „doi epitropi succesivi” „hotărâți prin porunca patriarhală pentru aceasta”. Această rânduială este urmată și în edițiile mai noi ale Molitfelnicelor Mici de la Apostolici Diaconia a Bisericii Greciei. Reducerea troparelor s-a făcut cu siguranță din motive practice. Precedentul exista de la slujba obișnuită de înmormântare a mirenilor, unde canonul morților pe glasul al II-lea, „În cămările cerești...”, era omis și mai devreme în mod clar din motive de scurtare a slujbei. La slujba înmormântării din Săptămâna Luminată, s-au păstrat numai

Catavasiile. Slujba, de altfel, era ori-cum mai scurtă.

În concluzie, putem spune că rânduiala mai veche a slujbei înmormântării prevede cântarea întregului canon al Paștilor, iar cea nouă numai a Catavasiilor. Reducerea a fost dictată de rațiuni de scurtare a slujbei, la fel ca și omiterea canonului de la slujba obișnuită de înmormântare. Rânduiala veche este, în mod normal, cea mai exactă. Reducerea s-a făcut „prin economie”. În ceea ce privește lecturile, prevederile tipiconale mai vechi sunt neclare. Este însă vădit că interpretarea cea mai întâlnită se referă la pericopele zilei în care se săvârșește slujba. În legătură cu Apostolul, toate sursele conglănuiesc. În ce privește Evanghelia, există varianta citirii Evangheliei I a Învierii. Lecturile din ziua de Paști se zic numai în cazul săvârșirii slujbei în aceeași zi a Duminicii Paștilor. Aceste lecturi sunt, cu siguranță, în opoziție cu lecturile speciale de la slujba înmormântării, fără vreo legătură cu cei morți, dar conforme cu duhul și litera slujbei de înmormântare din Săptămâna Luminată, așa cum a voit-o și a prelucrat-o tradiția bisericească.

Ioannis Foundoulis, *Dialoguri liturgice*, București, Editura Bizantină, 2008.

Poesis - Poesis - Poesis

Popor român
de Rafila Moldovan
(Idicel-Pădure, jud. Mureș)

Popor român, popor creștin,
Bătut de vremuri grele,
Căzut-au bravii tăi ostași
Sub cerul plin de stele.

Și-au dat viața mulți voinici,
Loviți, căzuți în șanț,
Pentru izbânda neamului
Muriră-nsângerați.

Popor român, mult chinuit,
De-ai dus-o-n lume greu,
Ai biruit să treci prin foc
Având pe Dumnezeu.

Ți-a ajutat să duci pe umeri
A neamului povară,
Maria, mama lui Iisus
Și pururea Fecioară.

Nu te-a lăsat pierzării,
Fiind purtat de val,
Te-a mpins spre biruință,
Române din Ardeal.

Să trăiești, să fii puternic,
Pe tine să fii stăpân,
Viețuind în bună pace,
La mulți ani, popor român.

La poala Crucii
Biblica LXXIII
de Ioan Adrian Popa
(Alba Iulia, jud. Alba)

La poala Crucii - trei Marii
Și-un ucenic;
Ca vârstă - cel mai mic,
Dar la iubire - Cel dintâi!

Pe chipul lor îndoliat
Curg lacrimi de durere
Și fiecare parc-ar cere
Să-mpartă suferința
Cu Cel crucificat!
Ioan, cu feciorelnic gând,
Privește spre Înviător
Pe Care-L vede pătîmind
Și îl cuprinde-un tainic dor,
Să-și plece capu-ncetîșor
Pe pieptul Lui, plângând.

Și o Marie ce-I slujea
Pe când umbla prin lume
Cu glas amar se tânguia
Și Îl chema pe nume.

Cu părul lung și despletit,
Maria din Magdala
Cuprinde crucea suspinând
De mila Celui mult-iubit
Ce i-a iertat cu bunătate
Noianul de păcate.

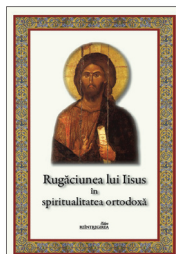
Maria - Maica Preacurată,
Cu inima însângărată,
Cu sufletul însulțat
Și cu tot trupu-ngenuncheat
A amuțit; cuvinte n-are
Să spună cât de mult o doare
Când vede pironit pe cruce Pe
Fiul ei, Iisus Cel Dulce,
Când simte-n palme și-n picioare
Piroane sfredelind prin carne,
Când templele-i zvănesc arzând
De focul spinilor din frunte,
Când setea i-a uscat făptura
Și de oțet i-amară gura,
Când, în durerea-i negrăită,
Se simte-atât de părăsită,
Când toată ființa ei rănită
Cu El pe cruce-i răstignită,
Gândește-atunci, de bună-seamă:
Durere nu-i ca cea de mamă!

 Cartea lunii

**Rugăciunea lui Iisus
în spiritualitatea ortodoxă**

Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 142
Anul: 2018

„Tocacii” în tradiția populară din Munții Apuseni

Obiceiul „Tocacilor” este complex, iar ritualurile specifice se întind pe o perioadă de aproape două săptămâni. Încă din a doua parte a Săptămânii Mari se forma cea de tocaci care trebuia să cuprindă doar șapte, nouă sau unsprezece bărbați tineri necăsătoriți. Mai nou, grupul trebuie să fie format din minimum șase și maximum unsprezece membri. Grupul este condus de un bărbat căsătorit și cu un renume aparte în comunitate, purtând apelativul de *șpan*, *birău* sau *crai*. Astfel, în Joia Mare, această ceată merge în pădure și alege un paltin, din al cărui lemn confecționează toaca, dar și un brad în care se atârână acest instrument. Bradul simbolizează veșnicia, iar toaca reprezintă vestirea Învierii Domnului. În ultima vreme, ritualul confecționării toacei s-a pierdut, iar din comoditate se folosește toaca aflată în clopotnița bisericii. Bradul și toaca sunt amplasate, de regulă, în cimitir, care cel mai adesea se află în curtea bisericii. Bătutul toacei începe în Vinerea Mare, când tocacii, împărțiți în două cete, păzesc toaca și o bat la un anumit interval

de timp. Bărbații căsătoriți din comunitate încearcă să o fure și să păteze imaginea tocacilor. Dacă acest lucru se întâmplă, ei nu mai primesc daruri pentru petrecerea din ziua de Paști și nici nu au voie să mai danseze până după Rusalii. Cu alte cuvinte, întregul ritual se ruinează dacă instrumentul vestitor al tocacilor este pierdut. Cât timp păzesc toaca, paznicii pot purta costume militare, simbolizând soldații romani care au păzit mormântul Mântuitorului. Această mormântare se face până după slujba Învierii.

În această perioadă în care tinerii păzesc și bat toaca, sub sarcina paznicilor, stă și obiceiul alungării spiritelor rele, pe care le „împușcă” simbolic cu tunuri improvizate. Cercetătorii susțin că în vechime împușcările se realizau cu ajutorul unor butoaie mici din lemn cu capac (cu o înălțime de aproximativ 50 cm) în care se pune praf de pușcă, iar mai apoi erau incendiate. Unii specialiști sunt de părere că în unele cazuri era folosit biciul pentru a imita pocniturile. În ultimele decenii, „împușcarea” spiritelor rele se realizează cu țevi de fier

în care se pune carbid și apă, iar gazele rezultate sunt incendiate. Carbidul (carbură de calciu) era folosit în trecut în carierele de exploatare minieră pentru a îndepărta pământul și roca ce acopereau minereul. Acest ritual de „împușcare” poate să se facă pe toată perioada Postului Mare, dar cea mai mare intensitate o are în preajma sărbătorii pascale.

Tocacii, dacă au păzit cu sfințenie toaca, în ziua de Paști, îmbrăcați în haine tradiționale românești, stau în biserică în fața tuturor, apoi de Altar, iar la sfârșitul slujbei îi înmânează toaca preotului, ca mai apoi să fie așezată în clopotnița bisericii. În aceste condiții, preotul este dator să cinstească și să răsplătească strădania tocacilor cu o masă copioasă. Cea de feciori, la rândul lor, oferă preotului bradul pe care a fost fixată toaca, acesta fiind așezat în curtea casei parohiale. După masă, tocacii încep să colinde satul pentru a aduna bani și alimente necesare organizării petrecerilor care se vor ține în fiecare seară, în următoarele trei zile. În trecut, cea de feciori era însoțită de un cal pe care erau puși desagii cu alimentele pri-

mite la colindat, dar și o cloșcă lângă care se adunau ouăle înroșite. Petrecerea începea înainte de lăsarea serii cu dansul tocacilor. De regulă, ea era ținută fie în curtea craiului sau a unui alt sătean mai înstărit, fie în cea a căminului cultural sau în curtea școlii. În ultima vreme, secularizarea a afectat și acest obicei popular, în sensul că petrecerea de „Prăgsor” se ține într-un cort special amenajat sau chiar într-o sală de evenimente modernă.

Obiceiul „Tocacilor” nu se încheie în seara primei zile de Paști, ci se continuă și a doua zi, când membrii cetei poartă simbolic pe un scaun, de la poartă la ușa bisericii, pe orice bătrân care plătește cu bani efortul tocacilor. Banii sunt folosiți pentru petrecerile care urmează, fie pentru a tocmi lăutarii, fie pentru a cumpăra mâncare și băutură. În unele comunități, obiceiul ține până în Duminica Sfântului Apostol Toma sau chiar mai mult, când are loc o petrecere ce marchează despărțirea tocacilor, la care participă membrii întregii comunități, indiferent de vârstă. Petrecerea poate să se întindă pe mai multe zile, până ce toate

proviziile de mâncare și de băutură adunate de ceată sunt epuizate.

După cum am putut observa, obiceiul „tocacilor” este unul inedit și specific comunităților din Munții Apuseni. Ca și toate tradițiile populare românești, *Prăgsorul* îi implică pe toți membrii comunității. De asemenea, elementul religios joacă și el un rol destul de important, ceea ce arată legătura fundamentală dintre obiceiurile populare și Biserica. Perioada modernă a dezagregat comunitățile rurale și a afectat profund întregul patrimoniu etnografic și folcloric al poporului nostru, iar obiceiurile populare, care s-au mai păstrat, sunt mai mult un amestec confuz de frânturi din vechile tradiții populare și de ritualuri moderne. Astăzi, *Prăgsorul* și-a pierdut, în multe comunități, valoarea spirituală și a devenit un element pur laic în care se pune accent pe petrecere și pe alte elemente seculare. Cu toate acestea, obiceiul „tocacilor” rămâne o filă importantă din cartea etnografiei transilvănenilor.

 Andrei Motora

Glasul Evangheliei

Legătura omului cu Dumnezeu, prin mijlocirea Bisericii, este de o importanță fără egal. La biserică, mai mult ca oriunde altundeva, omul se întâlnește cu Mântuitorul său; cu certitudine că numai *conștientizarea* acestei realități îi determină pe creștini, ca împăcați cu sine, cu semenii și primeniți sufletește, să poată să meargă senini către sublima întâlnire. Mersul la biserică are în sine ceva absolut, tainic și veșnic. Fiecare trecere dincolo de pragul bisericii este o venire în sine, este clipă de iluminare, este stare de bucurie, de căldură a inimii, este sufletul atins de aripa harului; fiecare trecere dincolo de pragul bisericii este bucuria unui suflet întors biruitor din lupta cu încercările, cu suferințele, cu greutatea vieții și cu ispitele; pătrunși în biserică, primul nostru gând trebuie să fie înălțarea inimii și a cugetului pe aripile rugăciunii; pentru că, se zice, niciun om nu s-a rugat vreodată, fără să învețe ceva. Relația om-Dumnezeu cu greu o va putea disloca cineva total; omul îl poate descoperi pe Dumnezeu în gingașia unei flori, în inimitabilul spectacol al cerului înstelat, în grandoarea de ansamblu al universului înconjurător; dar, în chipul cel mai deplin, omul îl descoperă pe Dumnezeu în *legea morală*, în cele nemaipomeniri ale firii (...) Cum am mai spus, rugăciunea plină și deplină este aceea în care omul dă și așteaptă *totul*. Este starea în care plâpânda și minunata în același timp alcătuire se îmbracă în lumină (o lumină deloc contingentă, fizică, pământească); clipa de *miracol* și uluire din care când te trezești nu mai poți fi *neom*; este clipa în care, cum ar zice Dumitru Stăniloae, acest paradox care este omul, acest straniu

amestec de măreție și slăbiciune, de nobil și susceptibil, este în stare să fie „făcătorul iubirii dumnezeiești, într-o lume întemnițată; este în stare să spargă cercul magic al păcatului cu *puterea altei lumi*”.

Duminica a 5-a după Paști (a Samarinenii); Ev. Ioan 4, 5-42

Duminica a 6-a după Paști (a orbului din naștere); Ev. Ioan 9, 1-38;

Duminica a 7-a după Paști (a Sf. Părinți de la Sinodul I Ecumenic); Ev. Ioan 17, 1-13;

Ce bine că Dumnezeu rămâne mereu același, bun, iertător, iubitor și atât de înțelegător, disponibil oricând *să ofere* șanse omului; și ce bine că între noi mai sunt oameni al căror suflet copleșește trupul din care se înalță asemenea unei gingașe flori, crescută în loc ostil și pe care îl impodobește cu aură de smerenie, de iubire și jertfă; un om care întâlnindu-se și vorbind cu Iisus, și-a oferit sieși, prin mărturisire și zarea ispășirii, și apoi a primit de la Dumnezeu șansa vieții, un om care până la urmă s-a dovedit a fi minunat, a fost *femeia samarineancă* (...) Suntem în apropierea cetății *Si-har* din ținutul Samariei; ostenit de drum, Mântuitorul tocmai se întorcea din Iudeea și se îndrepta spre Galileea, și plănuiește să scurteze drumul trecând prin țara samarinenilor. Or, este cunoscut faptul că legea iudaică oprea orice legături cu samarinenii, deci intra sub incidența interdicției și trecerea prin acele locuri, indiferent de motive. Fiul lui Dumnezeu este sublim și de astă dată – nu numai că decide să străbată cu picioarele acea țară, ba mai mult, poposind la *Fântâna lui Iacob*, angajează un dialog cu o femeie samarineancă, ce a venit să ia apă; spre

surprinderea femeii, omul de alt neam îi cere apă să bea; mirarea femeii va fi cu atât mai mare, atunci când Iisus îi făgăduiește *apa cea vie* și când îi *descoperă* și *dezleagă* tainele sufletului. Urmează dezvoltarea dialogului început, prilej cu care Fiul lui Dumnezeu se recomandă pe Sine ca fiind *Mesia cel așteptat*; la auzul acestor vorbe, femeia cuprinsă de o bucurie fără margini aleargă în cetate să vestească tuturor minunea. Tradiția ne spune că această nemaipomenită femeie se va încreștina și va lua numele luminii – *Fotini* sau *Fatima*; știut fiind că și lumina în care a fost învăluită fericita femeie a fost aidoma fulgerului venit să spulbere limitele și rigiditatea și litera unor *legi inepte* și *inutile* (...) *Post factum*, este atât de cunoscut, samarineanca se angajează într-un *proiect existențial* fără precedent, în desfășurare și consecințe; tocmai, pentru că timp de patruzeci și șapte de ani ea moare trupește în fiecare clipă, înviind sufletește; este vorba, adică, despre șansa „spontană și la îndemână” care nu cere numai decât „pregătiri psihice și metafizice savante, ci legământ și deschidere curate, emoționale, ale clarului de inimă și gând, care pune în rezonanță cu misterul vast, inexplicabil pentru cei mici de spirit, dar explicabil pentru căutătorii de *înminunare*”.

Ce lucru mare este să vezi – nu doar să privești, vederea presupunând, pe deasupra, *percepția* imaginii; să vezi tot ceea ce creează omul atât de frumos, să vezi ființele care-ți sunt dragi, să vezi măreția operei divine. Și cât de mult îl exprimă ochii pe om; sunt oameni care au o privire blândă, caldă, liniștită; alții au o privire ageră, inteligentă; sunt, apoi, ochii care te privesc iscoditor și viclean; de o expresie

aparte, sunt ochii visători, romantici; dar cel mai mult impresionează ochii triști, inaccesibili, întunecați, lipsiți de minunea vederii; putem asocia, *Duminica orbului*, semnului *elogiului*; tocmai pentru că putem elogia acum, natura care este superbă, feerică, o risipă de frumos: renaștere și mister al nopților blânde, minune a zilelor însozite; inimitabil spectacol al florilor, care ne privesc ca într-o „rugăciune a naturii”. Putem asocia *Duminica orbului* semnului *omagiului*, pentru că vom omagia acum omul bun; pentru că omul bun aduce în viața semenilor *lumină* și *speranță*, pentru că el face doar bine și-și dăruiește în fiecare clipă darul vieții, pentru semenii; și, paradoxal, cu cât răutatea și întunericul din noi sunt mai profunde, cu atât binele și iubirea omului bun te copleșesc. Putem asocia *Duminica orbului* cu trista amintire din mai 1990, în urma căreia ni s-au întunecat cine știe până când orizonturile sociale, și de atunci suntem nevoiți să ne ducem veacul după „*un calendar orb de nonsensuri*”. Dar *Duminica orbului* este înainte de toate un elogiu adus dumnezeirii. Pentru că și de astă dată, marea milostivire, iubire și atotputernicia divină sunt suverane, chiar dacă și în pericopa evanghelică duminicală, răutatea, suspiciune, fariseismul omului sunt nelipsite, ele vor fi biruite de iubire și bunătate.

Pasajul biblic în cauză s-a consacrat ca fiind de o importanță particulară pentru lume; este vorba despre rugăciunea arhierescă a lui Iisus, ultima parte a *cuvântului de despărțire*, pe care-l rostește înainte de a fi prins și judecat. Actualizarea acelei rugăciuni este de mare folos, într-o lume care se pleacă mai degrabă în fața bi-

zarului, senzaționalului, într-o lume în care se pare că se acceptă mai degrabă schimbarea ce vine din partea ticăloșilor decât cea din partea sfinților, într-o lume crudă și nedreaptă, în care Biserica trebuie să apeleze deopotrivă la calmul și înțelepciunea slujitorilor și credincioșilor cu experiență și rănduială comunitară, și mai ales, la ingenuitatea slujitorilor tineri – care manifestă mai mult dinamism care sunt mai devotați și mai activi în lucrarea lor (minunatul elan și curata ardere de sine a tinereții). Rugăciunea lui Iisus este un profund *cuvânt de învățătură*; viața veșnică o vom câștiga, dacă ne silim să-L cunoaștem cum trebuie, să-L recunoaștem ca adevăratul Dumnezeu, să-I urmăm învățătura și viață; doar așa, la ceasul convenit, cuvântul lui Iisus va fi pentru noi evaluare, evaluarea unei vieți care nu se va fi consumat zadarnic; rugăciunea lui Iisus e și un *cuvânt de cerere*, pentru că Fiul Îi cere Tatălui un statut diferențiat pentru cei care l-au urmat învățătura și fapta, pentru cei care au încercat, și unii chiar au reușit, să se apropie moral de prototipul lor (...) Așadar, „mare este taina pocăinței, a schimbării la față a sufletului n.n.; nu numai pentru că te face din rău bun, din vrăjmaș al lui Dumnezeu prieten al Lui, ci și pentru faptul că un lucru așa de mare este acoperit cu un chip smerit”; tocmai pentru că, în fiecare om stă în așteptare măsura lui harică (în Iisus ea, măsura, este absolută și de aceea nu s-a transformat în sanctuar izolat, în care să se intre după rațiuni omeneste, ci este prefăcută în iubire și dăruire tuturor, de la o margine la alta a timpului și pământului);

 Pr. Iosif Zoica

Praznicul Învierii Mântuitorului Hristos oglindit în opera eminesciană

Pătimirile, moartea și învierea Mântuitorului Hristos au fost înscrise în destinul pământesc al lui Iisus, din momentul în care Tatăl a hotărât trimiterea Lui pe pământ, în trup omenesc, la fel cu al nostru, ca să ia asupra Sa păcatele noastre și să ne repună în demnitatea cea dintâi, de fii iubii ai lui Dumnezeu. Prin Înviere, Mântuitorul Iisus Hristos și-a dovedit dumnezeirea și a dovedit, în același timp, că Dumnezeu are stăpânire și putere asupra vieții și a morții. Învierea Sa ne-a fost oferită ca argument evident pentru propria noastră nemurire, căci dacă El, Dumnezeu întrupat și om ca fiecare din noi, a înviat, înseamnă că fiecare din noi va învia.

Vom analiza modul în care poetul fără de egal, Mihai Eminescu, în opera sa, analizează aspecte referitoare la Învierea Mântuitorului Hristos. Poemul *Christ*, înrudit cu poemul *Dumnezeu și Om*, este inspirat din pericopele evanghelice ale Pătimirilor Domnului. Ușurința

cu care oamenii, care cu câteva zile înainte îi făcuseră Fiului lui Dumnezeu o intrare triumfală în Ierusalim, ca unui rege, și-i cântaseră osanale, ca apoi să se lepede de El și să-L batjocorească, îi răscolește poetului sentimente de mare nedumerire, de dureroasă mahnire și de puternică indignare, făcându-l să condamne cu toată tăria nestatornicirea firii omeneste, după cum ne încredințează versurile: „Asta-i tot, Iisuse dulce – pus pe cruce pentru lume? / Asta-i tot frunte de rege – cu cununa cea de spini? / Ieri ai fost steaua de aur a-mpăraților creștini, / Azi, în gura lor profană, nu mai ești decât un nume... / O, zdrobită e coroana care secolu o măriră, / Trebuie-n purpură și-aur Tu, Christoase, să te-mbraci, / Dacă vrei mulțimii grele să-i fi domn sau să îi plăci. / Azi, numa-ntr-a artei lucruri, nu Te-adoră, ci Te-admiră”.

Ca și în *Dumnezeu și Om*, și aici, în ultimele versuri, poetul evidențiază slăbirea sentimentului religios și uscăciunea inimii concretizate prin nemăritărea și nemaiînțelegerea la înalta tensiune de odinioară a sentimentului religios în fața chipului dumnezeiesc din icoană, care nu mai este un mobil de adorare, o necesitate sufletească, ci un simplu obiect de artă, ce încântă ochiul, dar nu mai mișcă inima.

Și tot pe firul vieții pământești a Mântuitorului, ca un pandant la nașterea Sa, se pliază poezia *Învierea*, în care este redată emoția

de altădată, când poetul era copil și participa cu „dulcea lui mamă” și cu ceilalți ai casei la biserică din Ipotești, la slujba de la miezul nopții de Paști. Având ca temă minunea Învierii Domnului, adică triumful vieții asupra morții după pătimirile și moartea Sa, triumf marcat prin scularea Fiului lui Dumnezeu din mormântul în care fusese pus fără suflare, după răstignire pe crucea Golgotei, în această poezie este surprinsă întreaga atmosferă de mister și de evlavie ortodoxă a slujbei învierii de la cumpăna nopții. Credincioșii într-un glas „Îngână cuvintele de miere / Închise în tartașul străvechii evanghelii”; preotul, un „moșneag cu barba de zăpadă”, ținând în mână un „muc” de lumânare aprinsă, citește norodului despre dramatica luptă dintre moarte și viață, în care se chinuie Iisus: „...Din cărțile cu file unse norodul îl învață / Că moartea e în luptă cu veșnica viață, / Că de trei zile-nvinge, cumplit muncindu-și prada”.

Învierea Domnului Iisus Hristos, ca evenimentul religios-bisericesc care a statornicit cea mai mare sărbătoare creștină, a făcut și obiectul unor foiletoane din ziarul „Timpu”, al cărui redactor era poetul. Într-unul din acestea, vorbind de suferințele și învierea Fiului lui Dumnezeu, cu episoadele premergătoare, printre care recunoașterea nevinovăției lui Hristos confirmată prin spălarea mâinilor sau mai cu seamă prin

dialogul despre adevăr dintre Pilat, care întreba, și Iisus, care răspundea, Eminescu sublinia astfel semnificația acestei sărbători: „Învierea Domnului trebuie să aducă renașterea vieții spre a nu rămâne creștinul în întunericul haotic în care rămăsese Faust al filosofului Goethe, care auzea solia, dar îi lipsea credința într-însa... Datina strămoșească a Sfintei Învieri are chemarea de a se bucura cei buni în «ziua învierii», când ne luminăm prin sărbătoare și ne primim unul pe altul și zicem «frați» celor ce ne urăsc pre noi și iertăm pe toți pentru înviere și strigăm cu toții: Hristos a înviat!”.

Într-un alt foileton intitulat „Învierea”, publicat mai târziu, într-un context de idei pe tema marelui praznic creștin, Eminescu vorbește despre vechimea, superioritatea și rolul istoric și social-educativ al Evangheliei (cartea unde se relatează evenimentul-minune) în termeni foarte elogioși: „Iată, două mii de ani aproape de când ea (Evanghelia, n.n.) a ridicat popoare din întuneric, le-a constituit pe principiul iubirii apropiate; de două mii de ani biografia Fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea, învățăturile lui Budha, viața lui Socrate și principiile stoicilor, cărarea spre virtute a lui Lao-tse, deși asemănătoare cu învățăturile creștinismului, n-au avut atâta influență, n-au ridicat atâta pe om ca evanghelia, această simplă și populară biografie a blândului Nazarinean,

a cărui inimă a fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și nu pentru el, ci pentru binele și mântuirea altora”. Cu alt prilej, pornind de la un text din Evanghelia lui Ioan, Eminescu scrie o scurtă meditație intitulată *Lumină din lumină*, având ca temă dumnezeirea și eternitatea Logosului.

În postuma *Apari să dai lumină*, suferințele sale îi aduc poetului în minte imaginea „durerilor lui Christ” răstignit „pe cele două brațe întinse a sfintei cruci”. Într-un medalion-manuscris (publicat de George Călinescu sub titlul *Moș Iosif*), Eminescu, prin gura eroului său, vorbește despre „atotputernicia lui Dumnezeu” și face aprecieri asupra Bibliei, pe care o socotește centrul în jurul căruia gravitau „miile de cunoștințe” ce le avea în capul său de „polistihuitor” Moș Iosif, pentru care „Biblia era simbolul întregii maniere de a privi lumea”.

Iată, așadar, câteva lucruri extrem de interesante referitoare la modul în care Mihai Eminescu se apleacă în opera sa asupra pătimirilor, suferințelor lui Iisus și mai ales asupra minunii celei mari a învierii din morți a Mântuitorului. Prin Mihai Eminescu, poezia românească a urcat pe cele mai înalte culmi. Genialitatea și talentul artistic deosebit l-au așezat pe un loc demn în rândul celor mai mari poeți.

 Prof. Florin Bengean

Fără eroi nu se făcea Unirea

Biserica Ortodoxă Română, prin parastasele și slujbele de pomenire ale eroilor deschide mereu istoria și nu ne lasă să uităm jertfele de sânge ale înaintașilor noștri pentru apărarea pământului strămoșesc. Ne aducem aminte despre perioada celui de-al Doilea Război Mondial, întrucât, încercând să întrerupă dezvoltarea economică și să distrugă unitatea teritoriului național românesc, Dictatul fascist de la Viena, din anul 1940, impus de Germania hitleristă, a răpit României nordul Transilvaniei și l-a anexat Ungariei horthyste. S-a instalat, astfel, pe acest teritoriu, un regim de ocupație imperialist, de tip fascist, horthystii dezlănțuind o adevărată teroare, căutând să anihileze elementul românesc preponderent. În acest scop, ei au recurs la crime și atrocități nemăiîntâlnite, consemnate în istorie.

Actul de la 23 august 1944 a deschis calea eliberării patriei de sub dominația fascistă, prin realipirea nordului Transilvaniei, dorință împărtășită de întregul nostru popor, așa precum se observă în toate documentele politice și militare. Din Proclamația regelui Mihai I difuzată la Radio în seara

acelei zile, se desprinde îndemnul fierbinte către armata română ca să treacă hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena, pentru a elibera pământul Transilvaniei de sub ocupația străină. Oarba de Mureș este un loc ce va rămâne sfânt prin faptele eroilor din cel de-al Doilea Război Mondial. Luptele de pe Mureș sunt considerate cele mai grele bătălii purtate pe teritoriul românesc în 1944, peste 11.000 de militari români, aflați sub comandament sovietic, pierzându-și viața în perioada 17 septembrie – 6 octombrie 1944. Pe lângă numărul enorm de morți, au fost și peste 50.000 de răniți în acest măcel.

Dorobanții și roșiorii, veniți din Constanța, Galați, Iași, Vaslui, Buzău, Călărași, București, Teleorman sau Olt au venit în inima țării, în Ardeal, să întemeieze România Mare. Printre aceștia a fost și căpitanul în rezervă Călin Gheorghe, născut în anul 1909, în satul Ciocănești, Ialomița. Începând din anul 1916, a frecventat Școala Primară din comuna natală. Pentru că s-a remarcat la învățătură și comportare, dovedind înclinații deosebite pentru literatură, în 1923, a devenit elev al Școlii de învățători din orașul Călărași, jud. Ialomița, pe care a absolvit-o în anul 1929, cu rezultate deosebite, ocupând locul al patrulea dintre cei 76 de elevi. După absolvirea școlii a funcționat ca învățător, în perioada anilor 1929-1930, la Halfatar, jud. Constanța. În perioada anilor 1931-1933, a urmat Școala de ofițeri de rezervă Ploiești, obținând gradul de sublocotenent. Între anii 1933-1934, a funcționat ca inspector revizor școlar la Călărași, jud. Ialomița. Din anul 1934, a fost numit învățător-director al Școlii Primare din comuna Ciocănești, unde a rămas mai mulți ani. Între timp, în anul 1934, s-a

căsătorit cu învățătoarea Luxa Deculescu, având o singură fiică, pe Cornelia Georgeta Călin. În august 1944, sublocotenentul Gheorghe a fost înaintat la gradul de căpitan și trimis pe frontul din Transilvania, împreună cu Regimentul 36 Infanterie. Din Constanța a venit cu trenul militar până în gara Târnăveni și de acolo pe jos, în marș, până la Cipău. A murit pe câmpul de luptă la Oarba de Mureș, în data de 22 septembrie 1944, fiind înmormântat în curtea bisericii din Cipău, într-o groapă comună împreună cu alți 25 de soldați.

Despre felul cum s-a jertfit căpitanul Călin își amintește și învățătoarea Olimpia Zamfira, martor ocular al luptelor duse de armata română pentru cucerirea Dealului Sângeorgiu, Oarba de Mureș. Profesorul Iancu Gheorghe, veteran de război, care a locuit în orașul Călărași, în memoriile sale, îl descrie pe prietenul său, învățătorul Călin Gheorghe, ca fiind un om cu suflet blând, întotdeauna zămbitor și care îi iubea nespus pe elevii săi. El l-a întâlnit ultima dată în ziua de 24 august 1944, când se pregătea să plece pe frontul din Transilvania. A auzit după război, de la foștii camarazi, că a murit la Oarba de Mureș, secerat de o rafală de mitralieră.

Căpitanul Călin Gheorghe a fost decorat cu ordinul „Steaua României, clasa a V-a, cu spade și panglică de Virtute Militară și Frunze de Stejar”, *post mortem*, conform ordinului de zi nr. 142 din 06.05.1945 al Diviziei 9 Infanterie și ordinului de zi nr. 62 din 13.05.1945 al Regimentului 36 Infanterie. Despre faptele sale de eroism ne aduc aminte Monumentul Eroilor din curtea bisericii din Cipău și zilele de pomenire ale morților.

 Pr. Ovidiu Marcu

Patristica

Sfântul Simion Ștefan, Mitropolitul Transilvaniei

Despre Sfântul Simion Ștefan se cunosc puține. Știm că era originar din Alba Iulia și a studiat la o școală mănăstirească din localitate (capitala principatului Transilvaniei în acea perioadă), devenind, în scurt timp, ieromonah. În 1643, a fost ales Arhiepiscop și Mitropolit al scaunului Bălgradului, Vadului, Maramureșului și a toată țara Ardealului. În acele timpuri, Biserica Ortodoxă din Transilvania era prigonită, românii fiind excluși din viața politică a principatului. Marele merit al Mitropolitului Simion Ștefan este extraordinara sa lucrare misionară, de înfruntare a calvinizării forțate a românilor din Transilvania. Printre altele, el accepta în cult numai limba română.

Când a devenit mitropolit, Simion Ștefan a primit jurisdicția doar

pentru trei protopopiate din cele 20 ale Transilvaniei, celelalte fiind preluate, cu sprijinul principelui Gheorghe Rákóczi al II-lea, de către calvinul Katona Istvan Geleji. Prin presiuni politice, calvinii au încercat să-i impună noului mitropolit un număr de 15 obligații calvine, dintre care cele mai importante erau: predica să fie rostită numai din Sfânta Scriptură, învățământul teologic să fie făcut după catehismul calvin, Sfintele Taine să se reducă doar la pâine și vin, cultul icoanelor să fie înlăturat. În aceste condiții vitrege, Mitropolitul Simion Ștefan a reușit, din mila lui Dumnezeu, să păstreze neîntinată dreapta credință ortodoxă, precum și cultura românească națională.

În 1648, cu sprijinul direct al Mitropolitului Simion Ștefan, s-a tipărit la Alba Iulia traducerea în limba română a Noului Testament. *Noul Testament de la Bălgrad* conține, pe lângă prefața mitropolitului, și alte câteva părți originale, cum sunt introducerile la cele patru Evanghelii, precum și la unele capitole din Faptele Apostolilor. De asemenea, pe marginea paginilor s-a păstrat și un „Lexicon”, care oferă sinonime și explicații pentru unele neologisme și regionalisme. Acțiunea curajoasă de traducere din limbile greacă, latină și slăvonă în limba română a Noului Testament și apoi tipărirea lui au scos în evidență dimensiunea teologică a ierarhului transilvănean. Astfel, această renumită scriere, *Noul Testa-*

ment de la Bălgrad, face din Sfântul Simion Ștefan o mare personalitate a istoriei culturii românești și bisericești. Tot în vremea sa, a mai fost tipărită în românește o lucrare de seamă a vieții bisericești: *Psaltirea*, în 1651.

Părintele academician Mircea Păcurariu, referitor la viața lui Simion Ștefan, a ajuns la următoarea concluzie: „Cei 13 ani de păstorie a Mitropolitului Simion Ștefan (1643-1656) au fost ani de necontenite zbuciumări și lupte pentru apărarea credinței strămoșești în fața multor încercări de înstrăinare. Deși era conducătorul unei Biserici tolerate, încătușat de atâtea condiții, urmărit și umilit în propria sa țară, Mitropolitul Simion Ștefan, cu mijloacele care i-au stat la îndemână, cu dăruirea și abilitatea lui, la care se adaugă credința puternică a păstoriților săi, a știut să treacă peste orice obstacole, lăsând culturii românești acel dar neprețuit care este Noul Testament din 1648”.

Sfântul Ierarh Simion Ștefan a trecut la cele veșnice în anul 1656 și a fost proslăvit ca sfânt la 21 iulie 2011 de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Proclamarea oficială a canonizării a avut loc la 30 octombrie 2011, în „Catedrala Reîntregirii” din Alba Iulia. Prăznuirea lui se face pe 24 aprilie, data morții sale.

Coord. Jan Nicolae, *Mitropolitul Simion Ștefan - teolog, cărturar și patriot*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2010.

Actualitatea creștină

● Biserica Ortodoxă din Finlanda planifică o reformă administrativ-ecliezială de mari proporții

Biserica Ortodoxă din Finlanda și-a propus ca până în anul 2020 să-și finalizeze reforma administrativă și ecliezială. Scopul principal al acesteia este de a crea condiții pentru dezvoltarea activităților pastorale și parohiale. Problema schimbării structurii administrative a fost discutată de mai multe ori în consiliile locale anuale ale Bisericii Ortodoxe din Finlanda. Liniile directoare prioritare, care ar trebui să intensifice viitoarea reformă, se referă la viața liturgică, la educație și la slujirea diaconilor. Principalul motiv pentru care Biserica finlandeză trebuie să-și revizuiască structura canonică este nevoia de a dezvolta activități pastorale. Acest lucru este imposibil în cadrul structurii existente. În prezent, clericii și angajații parohiilor sunt nevoiți să se concentreze în mod excesiv pe activități administrative în detrimentul slujirii pastorale.

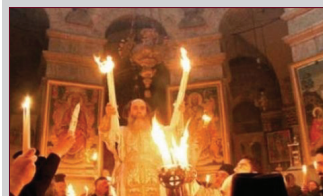
Potrivit directorului centrului administrativ al Bisericii Ortodoxe a Finlandei, doamna Sirpa Koriala, cerințele legale actuale în materie de management administrativ „sunt prea mari în comparație cu posibilitățile și numărul de angajați al parohiilor”. Cea mai vizibilă manifestare a reformei va fi extinderea parohiilor prin comasarea celor mai mici. În condițiile actuale, multe parohii nu au posibilitatea de a avea slujitori diaconi și nici angajați care să lucreze cu tinerii. Inițiatorul acestei reforme este înaltpreasfințitul Părinte Leo, Arhiepiscop de Helsinki și a toată Finlanda. Primele etape ale schimbării au fost testate în Dieceza Kuopio și Karelia, una dintre cele trei eparhii ale Bisericii Ortodoxe autonome a Finlandei.

În primăvara acestui an, problema granițelor diecezane și necesitatea revizuirii acestora vor fi analizate de Consiliul Episcopal al Bisericii Ortodoxe a Finlandei. Biserica Finlandei este o Biserică Ortodoxă autonomă, al cărei primat este confirmat de Patriarhia de Constantinopol. Este a doua Biserică oficială din această țară, alături de Biserica Evanghelică Luterană.

 Iulian Dumitrașcu

Creștini, știți că... ?

● Sfânta lumină, o minune din fiecare an a creștinătății, a fost adusă, în Sâmbăta Mare, la Alba Iulia?

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Lumina Sfântă de la Ierusalim a fost adusă la Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, în Sâmbăta Mare, în jurul orei 21.00. Preoții sau reprezentanți ai parohiilor

din Eparhia Alba Iuliei au avut posibilitatea să o preia, pentru a ajunge la credincioși, la slujba de înviere.

Lumina Sfântă de la biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim a fost adusă în România de o delegație a Patriarhiei Române, condusă de Preasfințitul Părinte Timotei Prahoveanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, cu un avion special, închiriat de Patriarhie. Sfânta lumină este un miracol al Ortodoxiei, care se întâmplă în fiecare an de Paști la Ierusalim, când, în timpul Vecerniei Mari din Sâmbăta Mare, între orele 12.30-14.30, deasupra Sfântului Mormânt se aprinde un foc care se pogoară din cer, manifestându-se diferit în fiecare an și care în primele minute nu frige. Lumina este adusă credincioșilor de Patriarhul Ierusalimului.

Sfântul Mormânt este inspectat încă din Vinerea Mare, imediat după prohod. Cei care fac această verificare – pentru a nu exista nicio bănuială de înscenare – sunt polițiști civili, care nu sunt creștini. De obicei, aceștia sunt trei: un arab, un turc și un reprezentant al Statului Israel. Rolul lor este de a inspecta încăperea Sfântului Mormânt pentru a nu exista vreo sursă de foc. De asemenea, îi controlează corporal pe cei care vor pătrunde acolo în momentul ceremoniei religioase. Apoi, la momentul potrivit, luminile se sting, ușa se sigilează, iar la intrare rămân doar gardienii.

După desfășurarea slujbei, Patriarhul Ierusalimului, îmbrăcat doar cu un stihar alb, cu epitrahil și brâu, se îndreaptă spre Sfântul Mormânt. La intrare, Patriarhul este controlat de polițiști în prezența martorilor care aparțin tuturor confesiunilor. Patriarhul desigilează intrarea în Mormânt și pătrunde în prima încăpă, în *Capela Îngerului*, însoțit – conform tradiției – numai de un arab de religie islamică. Mai departe, Patriarhul intră singur în încăperea propriu-zisă a Mormântului și îngenunchează în fața lespedei. După rugăciune, cei prezenți în biserică au adesea prilejul să observe o lumină precum un fulger, care vine prin cupola aflată deasupra Capelei Sfântului Mormânt. Pelerinii compară această lumină cu un glob care se împrășteie în mici bucăți. Această lumină ajunge până la lespedea Sfântului Mormânt, aprinzând astfel vata presărată deasupra.

Rolul Patriarhului este de a lua în mâini această vată aprinsă, a o așeza în două cupe de aur și a se întoarce în *Capela Îngerului*. Ulterior, Patriarhul aprinde două mănunchiuri de câte 33 de lumânări fiecare, apoi iese și împarte lumina credincioșilor.

Sursa: *reintregirea.ro*

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei

Martie 2018

Joi, 1 martie ✧ La Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Recea, protopopiatul Târgu-Mureș, s-a întâlnit cu obștea monahală condusă de către Maica Cristina Chichernea, adresând un cuvânt de folos duhovnicesc.

Vineri, 2 martie ✧ În Catedrala *Reîntregirii*, a oficiat Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia.

Sâmbătă, 3 martie ✧ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia. În timpul sfintei slujbe, la momentul rânduit, pe diaconul Vasile Vlad l-a hirotonit preot pe seama parohiei Doștat, protopopiatul Sebeș. Seara, a întâmpinat delegația ce a însoțit icoana Sfântului Cuvios Paisie Aghioritul, adusă de la Mănăstirea Vatopedu din Sfântul Munte Athos, rostind o predică despre viața și învățătura acestui mare sfânt al secolului trecut.

Duminică, 4 martie ✧ A săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Râmeț, protopopiatul Aiud, în cadrul căreia pe diaconul Marius Soponaru l-a hirotonit preot pe seama parohiei Drâmbar, protopopiatul Alba Iulia. De asemenea, a oficiat slujba parastasului pentru eroii neamului Horea, Cloșca, Crișan și Avram Iancu.

Luni, 5 martie ✧ A efectuat o vizită la Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” din municipiul Alba Iulia, adresându-le elevilor și cadrelor didactice învățăminte spre zidire spiritual-morală.

Marți, 6 martie ✧ A efectuat o vizită la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, unde s-a întâlnit cu domnul Gabriel Rustoiu, directorul acestei instituții.

Joi, 8 martie ✧ La Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia, s-a întâlnit cu elevii clasei pregătitoare, cărora le-a vorbit despre Sfânta Cruce.

Vineri, 9 martie ✧ A oficiat Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia. La momentul potrivit, l-a hirotonit diacon pe tânărul Victor Suciu.

Sâmbătă, 10 martie ✧ A săvârșit Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia. În timpul sfintei slujbe, pe tânărul Victor Ursu l-a hirotonit diacon, iar pe diaconul Victor Suciu l-a hirotonit preot pe seama parohiei Trâmpoie, protopopiatul Alba Iulia.

Duminică, 11 martie ✧ De hram, a liturghisit la Schitul „Înălțarea Sfintei Cruci” din municipiul Aiud, iar la momentul rânduit, pe diaconul Victor Ursu l-a hirotonit preot pe seama parohiei Tăuți, protopopiatul Alba Iulia. De asemenea, a adresat un cuvânt participanților la Simpozionul Național de Studii Martirologice, desfășurat sub genericul *Martiriul în vremea comunismului. Între represiunea politică și cununa mărturisirii*, subliniind importanța cinstirii celor care au suferit în temnițele comuniste.

Marți, 13 martie ✧ În Sala de conferințe a Căminului bisericesc *Peregrinus* din incinta Schitului „Hristos Pantocrator” din Alba Iulia, a prezidat examenul de capacitate preoțească, sesiunea de primăvară.

Joi, 15 martie ✧ La Centrul eparhial, a avut o întrevedere cu membrii Fundației *Alba Iulia 1918 pentru Unitatea și Integritatea României* și ai Societății cultural-patriotice *Avram Iancu*.

Vineri, 16 martie ✧ A oficiat Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite în Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia.

Duminică, 18 martie ✧ A săvârșit Dumnezeiasca Liturghie în parohia Gârda de Sus, protopopiatul Câmpeni, păstorită de către părintele Ciprian Dobra.

Luni, 19 martie ✧ A săvârșit slujba de binecuvântare a noii capele mortuare din parohia Sâncel, protopopiatul Blaj, la finalul căreia părintelui paroh Vasile Brumar i-a acordat *Diplomă de vrednicie*, iar unor credincioși le-a oferit *Diplome de aleasă cinstire*.

Marți, 20 martie ✧ La Centrul de Transfuzie Sanguină Alba, a participat la programul „Susține Viața. Donează Sânge”, în cadrul căruia peste 50 de preoți din cuprinsul județului Alba au donat sânge.

Miercuri, 21 martie ✧ În Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, a slujit Denia Canonului cel Mare și a rostit o meditație duhovnicească.

Vineri, 23 martie ✧ A celebrat Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite în Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia. De asemenea, la sediul Inspectoratului Județean de Poliție Alba a săvârșit slujba de *Te-Deum*, cu ocazia aniversării Zilei Poliției Române. Seara, în Catedrala arhiepiscopală, a oficiat Denia Acatistului Bunei Vestiri și a rostit o meditație duhovnicească.

Duminică, 25 martie ✧ De Praznicul Bunei Vestiri, a liturghisit, în sobor arhieresc, condus de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în Catedrala mitropolitană din Iași și a participat la proclamarea solemnă a canonizării Sfântului Ierarh Iosif cel Milostiv, Mitropolitul Moldovei, și a Sfântului Gheorghe Pelerinul, originar din comuna Șugag, județul Alba.

Marți, 27 martie ✧ A efectuat o vizită de lucru pe șantierul de la Schitul „Hristos Pantocrator” din Alba Iulia.

Miercuri, 28 martie ✧ La Centrul eparhial, a primit vizita părintelui Anton Cioba, rectorul Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea. De asemenea, i-a primit pe elevii care vor reprezenta județul Alba la faza națională a Olimpiadei de Religie Ortodoxă.

Joi, 29 martie ✧ La Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan” din Alba Iulia, s-a întâlnit cu elevii secției *Teologie Pastorală*, cărora le-a vorbit despre Sfinții Părinți ai Bisericii, modele pentru preoți și teologi.

Vineri, 30 martie ✧ În Catedrala *Reîntregirii* din Alba Iulia, a oficiat Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, în cadrul căreia a hirotonit diacon pe tânărul Daniel Ötvös.

Sâmbătă, 31 martie ✧ În parohia Corunca, protopopiatul Târgu-Mureș, a oficiat slujba punerii pietrei de temelie pentru noua biserică ce se va zidi aici având hramul „Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail”.

A consemnat
Eugen Băraian

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a liturghisit în parohia „Buna Vestire” din municipiul Târgu-Mureș

În Duminica Floriilor, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica „Buna Vestire” – Catedrala mică din municipiul Târgu-Mureș. La altarul acesteia, slujesc cu dăruire și dragoste părintească preoții Mihail Pop și Călin Budai.

În această zi de praznic împărătesc, Ierarhul nostru i-a îndemnat pe credincioșii târgumureșeni să se pregătească pentru drama Sfințelor și Înfricoșătoarelor Pătimiri ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prin pocăință

și spovedanie. În felul acesta, inimile creștinilor vor deveni un *Ierusalim* curat, în care Domnul să intre cu bucurie.

La final, Părintele Arhiepiscop Irineu a acordat Ordinul „Credință și Unire” domnului Teodor Țogorean și doamnei Maria Butilă,

cunoscuți interpreți mureșeni, pentru activitatea cultural-artistică și folcloric-patriotică desfășurată. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date cu măiestrie de către Grupul psaltic *Anastasios*.

Pr. Petrișor Muntean

Arhipăstorul Alba Iuliei a slujit în parohia „Învierea Domnului” din municipiul Târgu-Mureș

În a doua zi a Sfințelor Paști, Ierarhul nostru, înconjurat de mai mulți slujitori ai Sfântului Altar și de o mulțime mare de credincioși, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în biserica „Învierea Domnului” din Târgu-Mureș. Aici păstoresc cu râvnă apostolică preoții Vasile Citirigă, Ioan Pintilie și Ciprian Citirigă.

Planul edificiului bisericesc a fost întocmit de către arhitectul Voicu-Vintilă Florea, care a folosit ca matrice macheta bisericii „Sfântul Nicolae Domnesc” din Curtea de Argeș,

în formă de cruce greacă. Lucrările au început la 21 aprilie 1993, iar în prezent se execută pictura în tehnica *fresco*.

Bucuria credincioșilor veniți în număr mare a fost sporită de prezența Arhipăstorului lor care le-a spus că „Domnul Înviat stă în mijlocul nostru permanent și este gata să transforme păcatul nostru în iertare, tristețea noastră în bucurie și eșecul nostru în mare biruință”.

Pr. Petrișor Muntean

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a oficiat Dumnezeiasca Liturghie la Mănăstirea Sighișoara

De sărbătoarea Izvorul Tămăduirii, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a slujit Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir” de la Sighișoara. În cadrul slujbei, diaconul Daniel Ötvös a fost hirotonit preot pe seama Schitului *Hristos Pantocrator* din Alba Iulia.

Piatra de temelie a locușului de închinare a fost pusă în anul 1997, iar un an mai târziu s-au demarat lucrările de construcție a bisericii și a complexului monahal. Slujba de sfințire a edificiului

a avut loc în ziua de 6 mai 2005. Obștea frumoasă de aici este condusă de către Preacuviosul Părinte Arhimandrit Ghelasie Țepeș.

Credincioșii și pelerini, prezenți în număr mare la această sărbătoare sfântă, au venit de pretutindeni din dragoste pentru Maica Domnului, luând cu credință și apa sfințită care le va fi spre sănătate sufletească și trupească. Înaltpreasfințitul Irineu le-a spus acestora să nu se teamă de niciun rău, deoarece avem în ceruri o Mamă bună, ocrotitoare și nemuritoare.

Pr. Petrișor Muntean

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: **Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU**, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu **Botoi**;
Redactori: Pr. Nicolae **Aloman**; Andrei **Motora**;
Colaboratori: Pr. Petrișor **Muntean**, Arhid. Rafael **Orzei**, Pr. Iosif **Zoica**;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2018 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe postale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman